

Załącznik Nr 1
Opis przedmiotu zapytania

Celem badań jest **analiza możliwości wypasu w gospodarstwach zajmujących się chowem krów mlecznych**, dedykowanych firmie Bel oraz wybranych gospodarstwach sąsiadujących (minimum 10), które mogłyby zastąpić lub uzupełnić pulę dostawców mleka dla firmy Bel.

Wykonana analiza powinna uwzględniać także możliwości ochrony łąk, prowadzonych praktyk rolnych oraz uwarunkowań ekonomicznych w wybranych gospodarstwach. W przypadku gdy analiza wskaże, że w kontrolowanym gospodarstwie wypas nie jest prowadzony, ale jest możliwy, należy **określić /zidentyfikować warunki do wprowadzenia wypasu**.

Opracowanie powinno zawierać także **propozycje systemów weryfikacji i kontroli wprowadzonego i realizowanego systemu wypasu**.

Gospodarstwa współpracujące z firmą Bel znajdują się do 100 km od Chorzel (głównie okolice Ciechanowa, Kurpie).

Opracowanie powinno zawierać:

1. Krótki przegląd stosowanego wypasu w polskich gospodarstwach zajmujących się hodowlą bydła mlecznego (zwyczajowe praktyki pasterskie, rozmieszczenie i stan pastwisk w kraju, wartość różnorodności biologicznej użytków zielonych i usługi ekosystemowe związane z pastwiskami, instrumenty finansowe wsparcia wypasu w ramach obecnej Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), jak i WPR po 2020 r.)
2. Przygotowanie kwestionariusza i metodologii oceny potencjału wypasu krów mlecznych na poziomie gospodarstwa (dotyczy gospodarstw niestosujących wypasu), możliwości wydłużenia okresu wypasu na sezon jesienno-zimowy (dla gospodarstw stosujących wypas pastwiskowy). Należy wziąć pod uwagę grupę gospodarstw utrzymujących zwierzęta na uwięzi oraz wolnostanowiskowe - kwestionariusz powinien być przeprowadzony we wszystkich gospodarstwach (możliwy kontakt telefoniczny).
3. Szczegółową analizę żywienia zwierząt w gospodarstwach dedykowanych Bel w Polsce. Analiza zostanie przygotowana na podstawie indywidualnych badań obejmujących minimum 70% wszystkich gospodarstw dedykowanych Bel z dwóch spółdzielni mleczarskich (POLANDFOOD i CSM Ciechanów). Analiza zostanie przeprowadzona na podstawie rozmowy z rolnikiem. W przypadku, gdy w gospodarstwie stosowany jest wypas należy zawrzeć szczegółowy opis tj. czas trwania wypasu w ciągu roku i w jakich miesiącach, ile godzin dziennie zwierzęta spędzają na pastwisku, które grupy technologiczne są wypasane (krowy mleczne, jałówki, krowy w okresie zasuszania itp.), powierzchnia, jaka przypada na jedno zwierzę, udział pastwiska w diecie zwierząt, lokalizacja pastwisk, odległość między oborami a pastwiskami. Należy uwzględnić analizę możliwości przedłużenia okresu wypasu na sezon jesienno-zimowy w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta na uwięzi oraz wolnostanowiskowych (np. dostęp do okólnika).

W przypadku, gdy gospodarstwa nie praktykują wypasu należy przeanalizować czy krowy karmione są paszą objętościową (świeża trawa, siano, sianokiszonka, itp.). Opracowanie powinno zawierać analizę dotyczącą możliwości i przeszkód (techniczne, logistyczne, weterynaryjne, finansowe, agronomiczne itp.) w rozszerzenie systemu utrzymania zwierząt o wypas. Należy oszacować koszty związane z zarządzaniem pastwiskiem/wypasem, w tym należy wziąć pod uwagę zarówno utracony dochód, dodatkowe koszty lub też potencjalne korzyści.

4. Opis gospodarstw mleczarskich w pobliżu gospodarstw dedykowanym Bel. Na podstawie rozmowy z rolnikiem (przy użyciu kwestionariusza opisanego w pkt. 2) oraz wizji terenowej wyłonienie gospodarstw, które mogą zastąpić lub uzupełnić pulę dostawców mleka dla Bel. Przy wyborze gospodarstwa przede wszystkim będzie brany pod uwagę sposób utrzymywania zwierząt i wypas pastwiskowy lub możliwość korzystania z wypasu na pastwisku.
5. Produkt końcowy to synteza wszystkich przebadanych gospodarstw, która powinna zawierać informacje z poszczególnych analiz (zarówno wizytacji, jak i rozmów):
  - Propozycja standardu wypasu pastwiskowego na tle obowiązujących przepisów w Polsce oraz wytycznych Bel wdrożonych już w innych krajach.
  - Jaka jest aktualna zgodność przepisów/legislacji z opracowanym standardem.
  - Jakie główne przeszkody ograniczają wdrożenie standardu.
  - Jakie są możliwe rozwiązania / zalecenia dla rolników, aby przekonać ich do przejścia na wypas na pastwiskach i jakie są oczekiwane koszty jego wdrożenia.
  - Jakie są możliwe rozwiązania / zalecenia dla rolników, aby przekonać ich do zmiany sposobu utrzymania zwierząt z systemu uwięziowego na system wolnostanowiskowy, oraz jakie są oczekiwane koszty takiej zmiany.
  - Opis lokalnych warunków panujących w polskich gospodarstwach rolnych współpracujących z Bel, zwłaszcza warunki naturalne (np. klimat i pedologia) oraz lokalne zwyczaje pastwiskowe.
  - Opracowanie sposobów weryfikacji i kontroli zgodności z normami w gospodarstwach

Zgodnie z rekomendacjami firmy Bel dotyczącymi wypasu pastwiskowego w celu produkcji surowego mleka należy zachęcać do wypasu na pastwiskach, gdy tylko jest to możliwe w warunkach lokalnych, np. klimat, dostępność pastwisk, lokalne praktyki kulturowe:

- Należy ustalić cele regionalne tam, gdzie ma sens rozwijanie lub przebudowa wypasu pastwiskowego, przy jednoczesnym zachowaniu niezbędnej elastyczności w celu dostosowania się do określonych okoliczności, warunków pogodowych itp.
- Jeżeli wypas na pastwisku nie jest możliwy, należy zapewnić odpowiednie warunki dobrostanu zwierząt w pomieszczeniach inwentarskich, takie jak dobra jakość powietrza i odpowiednia wentylacja, wystarczająca przestrzeń do leżenia i odpoczynku (co najmniej jedno legowisko na zwierzę).

- Należy zidentyfikować, scharakteryzować i podkreślić korzyści wypasu na pastwiskach pod względem dobrostanu zwierząt, wpływu na środowisko, dobrostanu rolników i jakości odżywczej produktów mlecznych.

Liczba gospodarstw dedykowanych Bel z uwzględnieniem systemu utrzymania zwierząt i prowadzonego wypasu:

	PolandFood	CSM Ciechanów
Liczba gospodarstw dedykowanych Bel	41	20
Gospodarstwa trzymające zwierzęta na uwięzi i stosujące wypas	24	3
Gospodarstwa stosujące wypas bez uwięzi	0	3
Gospodarstwa wolnostanowiskowe	4	7
Newralgiczne gospodarstwa stosujące uwięź bez wypasu	13	10

Firma Bel potwierdza gotowość współpracy z Wykonawcą na każdym etapie pracy, w tym wgląd do wyników do tej pory przeprowadzonego audytu w kilku gospodarstwach współpracujących z Firmą. Dodatkowo Firma Bel pomoże Wykonawcy skontaktować się z ww. spółdzielniami mleczarskimi.

Zakres wykonywanych zadań przez Wykonawcę

- Analiza dokumentów źródłowych: zapoznanie się z dostępnymi informacjami dot. możliwości stosowania wypasu w Polsce, dostępnymi instrumentami finansowego wsparcia wypasu pastwiskowego, wynikami do tej pory przeprowadzonego audytu wybranych gospodarstw współpracujących z Bel.
- Prace terenowe – wizyta w minimum 70% wszystkich gospodarstw dedykowanych Bel, tj. w 43 gospodarstwach rolnych dedykowanych Bel oraz wizyta w minimum 10 wybranych gospodarstwach sąsiadujących.
- Prace merytoryczne związane z przygotowaniem i pisaniem raportu.

Produkty:

- Wersja angielska raportu w formie elektronicznej (projekt układu graficznego po stronie Wykonawcy), plik pdf oraz plik edytowalny;
- Wersja polska raportu w formie elektronicznej (projekt układu graficznego po stronie Wykonawcy), plik pdf oraz plik edytowalny;
- Podsumowanie raportu w wersji angielskiej i polskiej (projekt układu graficznego po stronie Wykonawcy), plik pdf oraz plik edytowalny.